WIARUS POLSKI.

Wychodzi na wtorek, czwartek i sobotę z dodatkiem religijnym p. t.: „Nauka Katolicka“ i z dodatkiem humorystyczno-satyrycznym p. t. „Zwierciadło“. Przedpłata kwartalna na poczcie i u listowych wynosi 1 mr. 50 fen., a z odnoszeniem do domu 1 mr. 75 fen. „Wiarus Polski“ zapisany jest w cenniku pocztowym pod literą T. nr. 106. — W księgarni w Bochum 1 mr. 25 f. a z odnoszeniem do domu 1 mr. 75 fen.

MÓDL SIĘ I PRACUJ!

Za inseraty płaci się za miejsce rządka drobnego druku 15 fen. a za ogłoszenia zamieszczone przed inseratami 40 fen. Kto często ogłasza otrzyma odpowiedni opust czyli rabat. Za tłómaczenie z obcych języków na polski nic się nie płaci. Listy do Redakcyi, Drukarni i Księgarni należy opłacić i podać w nich dokładny adres piszącego. Rękopisów się nie zwraca. Nazwisk korespondentów bez ich upoważnienia nie wskazuje się.

Nr. 151. **Bochum, czwartek, 24 grudnia 1896.** Rok 6.

Redakcya, drukarnia i księgarnia znajduje się przy Maltheserstrasse 17a na dole. — Adres: Wiarus Polski, Bochum.

Rodzice polscy! Uczcie dzieci swe mówić, czytać i pisać po polsku! Nie jest Polakiem, kto potomstwu swemu zniemczyć się pozwoli!

Czas zapisać „Wiarusa Polskiego“ na poczcie.

Do zapisania najlepiej użyć kwitu do dzisiejszego numeru załączonego.

Kolęda.

Starożytni Rzymianie pierwszy dzień każdego miesiąca nazywali „calendae“. Stąd i początek roku czyli Nowy Rok rozumiano pod tym wyrazem, a obchodzono go świętem niesłychanie głośnem i wesołem, które nosiło nazwę „festum Calendarum“. Ponieważ w średnich wiekach Nowy Rok zaczynał się od 24 grudnia, rzecz więc prosta, że tradycye klasycznego Rzymu, na których wychowywały się narody europejskie, wniosły do języka wielu ludów przekształcony wyraz łaciński „calendae“, który związał się z uroczystym obchodem świąt Bożego Narodzenia i nazwą darów noworocznych. Wszedł ten wyraz w starą francuzczyznę (la Calende), upowszechnił się w Polsce i na Rusi, gdzie w czasie święta Kolady posyłano sobie wzajemne upominki i miano tak nazwać jakiegoś bożka czy boginię, której święto jakoby obchodzili poganie w dniu 24 grudnia. Wywodzenie kolady od wyrazów słowiańskich: ku-ładu, ku-kolanom, jest zbyt niedorzeczne, aby zasługiwało na uwagę. Uroczystość sama zwana dotąd przez lud polski Godami, będąca pożegnaniem starego i powitaniem nowego roku, sięga w Polsce czasów pogaństwa i musiała być połączona z mnóstwem pieśni starożytnych, skoro duchowni, aby je zastąpić chrześciańskiemi, ułożyli w minionych wiekach także mnóstwo pastorałek czyli „kolęd“ pobożnych, a pomimo to przechowały się jeszcze niektóre starożytne i piękne pieśni porze Godów właściwe, a także „kolędami“ przez lud wiejski dziś nazywane. Nazwa Gody jest bardzo starożytna w języku polskim. God po słowiańsku oznacza rok. Chwilę, w której się stykają dwa lata z sobą, tj. kończy rok stary a zaczyna nowy, słusznie zwie się w liczbie mnogiej godami. Ponieważ w średnich wiekach obchodzono Nowy Rok w dniu Bożego Narodzenia, zatem słusznie Polacy powyższą uroczystość chrześciańską nazywali również Godami, którą to nazwę lud polski wszędzie dotąd zachowuje. Na Gody czyli na Nowy Rok podług staropolskiego zwyczaju ugadzano także czeladź domową. Był na to od wieków przeznaczony dzień św. Szczepana czyli drugi dzień świąt Bożego Narodzenia, a podług dawnej rachuby czasu był to początek Nowego Roku. Nietylko wyraz godzić pochodzi od Godów (czyli Nowego Roku), nie tylko stara nazwa Bożego Narodzenia, ale i nazwa wszelkiej uroczystej biesiady nazywa się godami i każdy jej uczestnik nazywa się gościem. Widocznie zwyczaje noworocznych uroczystości rzymskich przeszły do wszystkich ludów Europy. W Polsce gdy przyszły Gody, nie było końca najrozmaitszym zabawom, powinszowaniom, podarkom, przebieraniu się za żydów, cyganów, niedźwiedzi, kozy, tury, chodzeniu po domach ze śpiewaniem kolęd, z wilkiem żywym a w braku takowego, z chłopcem przebranym w wilczą skórę. Od Bożego Narodzenia do Trzech Króli świętowano wieczory, które dotąd lud w wielu okolicach „świętemi“ nazywa. Przez całe te wieczory śpiewano kolędy o narodzeniu Chrystusa Pana, będące niekiedy w swojej naiwności i prostocie uczuć prawdziwemi klejnotami poezyi twórców bezimiennych. Chodzono z szopkami czyli jasełkami, z „gwiazdą“ itd. Dotąd w wielu stronach młodzież przebrana za Heroda, jego hetmana, żołnierzy, śmierć i djabła, przedstawia scenę z podań Pisma świętego. Najpopularniejsza z kolęd „W żłobie leży, któż pobieży“, zastosowana była niegdyś i dotąd jest śpiewana na nutę poloneza grywanego na dworach królów polskich w XVII wieku. O pieśniach kolędowych piękne rozprawy pisali Stanisław Tarnowski i ksiądz Stanisław Jamiołkowski.

Ziemie polskie.

* Z Prus Zach., Warmii i Mazur.

Proces prasowy. Wiadomo, że redaktor „Geselligera“ p. F[illegible] oskarżony o publiczną obrazę ks. prałata Połomskiego w Wąbrzeźnie, został niedawno przez sąd ziemiański w Grudziądzu uwolniony, gdyż przyznano mu opiekę § 193 (obrona uprawnionych interesów). Teraz sąd Rzeszy na założoną rewizyę zniósł ten wyrok i przekazał rzecz do ponownej rozprawy sądowi ziemiańskiemu w Toruniu.

Królowlas w pow. starogardzkim. Onegdaj spaliła się tu stajnia posiadacza p. F. Kołodziejskiego. Jeden koń i wszystkie zapasy paszy zginęły w płomieniach.

Zblewo. Przed kilku dniami zgorzała tu stajnia i stodoła przełożonego poczty pana Hamerskiego.

Z Torunia donoszą, że robotnicy poddani rosyjscy, którzy mimo zawezwania, nie opuscili dotąd państwa pruskiego, zostaną obecnie wydaleni za granicę.

Olsztyn. „Warmiak“, jak się zdaje, będzie tymczasowo dalej wychodził, gdyż wzywa swych Czytelników do przedpłaty na nowy kwartał, pisząc zarazem, że przeciwnicy radziby mu pogrzeb wyprawić. Zdaje się więc, że zdołano jeszcze zebrać fundusze na dalsze wydawnictwo.

Jeziorany. Do właściciela młyna przyszedł przed kilku dniami porządnie ubrany człowiek i zażądał wypłaty 290 mr. za dostarczony owies. Buchalter naturalnie widząc rachunek, nie domyślał się niczego i zapłacił zań. Wieczorem wykazało się, że rachunek był sfałszowany. Następnego dnia oszust zjawił się również z rachunkiem, lecz tą razą przytrzymano go.

* Z Wiel. Ks. Poznańskiego.

W Gostyniu założonem zostało Towarzystwo robotników polskich, do którego przystąpiło 60 członków.

Janówiec. W pobliżu Kobylogóry znaleziono podobno strasznie poranione zwłoki robotnika Graczyka. Czy G. padł ofiarą zbrodni lub nieszczęścia, dotychczas nie wiadomo.

Trzciel. Powstał projekt nowego toru pod kolej żelazną ze Swiebodzina do Trzciela. W styczniu w tym celu naznaczone będzie walne zebranie licznych interesentów.

Piła. Czworo dzieci powiła niejaka Quick, żona rybaka w Pile. Małżeństwo to ma obecnie 16 dzieci, mimo że dwoje z nowonarodzonych umarło.

Janówiec. Prodziekan ks. Ćwikliński z Mogilna, zamianowany dziekanem żnińskiego dekanatu.

Ze wsi piszą do „Gońca Wielkopol.“:

Wpadł mi w ręce dokument bardzo ciekawy, który swego czasu podany był we „Warcie“, a wyjęty z archiwów po nieodżałowanym śp. Gustawie Potworskim.

Odpisuje go Wam tedy, na dowód, jakich to środków chwytali się u nas ci mali satrapi w guście Carnapa, którzy na swoją rękę obwody swoje uszczęśliwiali, a do obywateli takie jak następujący rozsyłali ukazy:

Die auf dem Dominio Obudno vorhandenen Waffen aller Art sind binnen 24 Stunden bei Strafe körperlicher Züchtigung hier einzuliefern!...

Gonsawa, den 23. Mai 1848.

Urzędowa pieczęć obwodu Szubińskiego. Kgl. Distriks-Comissarius. (Podpis własnoręczny.)

Co znaczy po polsku:

„Broń wszelaką w dominium Obudnie się znajdującą w przeciągu doby tu dotąd pod **karą cielesną** (!!) oddać należy.

Gąsawa, 23 maja 1848.

Król. komisarz obwodowy.“

* Ze Slązka czyli Starej Polski.

Rewizye. U członków Towarzystwa „Sokół“ w Bytomiu, jako też u prezesa redaktora p. Dąbka odbyła policya rewizyę. Zabrano rozmaite papiery, spis członków i t. p. W czasie rewizyi przerzucano i przetrząsano wszystko, co tylko się dało, nawet zaglądano, jak gazety niemieckie piszą, do pieców, zapewne aby się przekonać, czy tam nie ma jakich niebezpiecznych przyrządów, wskutek których państwo niemieckie runąćby mogło. Są to wszystko tylko strachy na Lachy, bo władze bardzo dobrze wiedzą, a przynajmniej wiedzieć powinny, że Towarzystwa polskie, a do tego gimnastyczne, żadną polityką się nie trudnią, a jeśli się trudnią, to w dozwolonych prawem granicach. Z pewnością i ta sprawa zostanie w sejmie poruszona.

Bytom. Górnik Skrzykała wypadł podczas wyjazdu z kopalni z windy i wpadł do 160 metrów głębokiego szybu. Nieboższczyk owdowiał w tym roku; pozostają po nim trzy małe sieroty.

Miechowice. Parobek dominialny Maźniczka wiózł w żelaznej kufie gnojówkę na pole. Na skręcie wpadł wóz skutkiem śliżgawicy w rów, przydusząjąc woźnicę tak, że na miejscu śmierć nastąpiła. Maźniczka pozostawił wdowę z dzieckiem.

Rybnik. Wiadomość, jakoby Przew. ks. Miczek został mianowany proboszczem w Pstrząśnie okazała się nieprawdziwą.

Wiadomości ze świata.

Berlin. Sledztwo prowadzone przeciw kryminalnemu komisarzowi Tauschowi wykrywa coraz więcej materyału, obciążającego tego pana. Jeden ze sprawozdawców dziennikarskich pisze, że oprócz krzywoprzysięstwa, za które został aresztowanym, dopuścić się miał Tausch w trzech czy czterech jeszcze wypad-

kach podobnego przestępstwa. „Germania", z której to wyjmujemy, pozostawia naturalnie odpowiedzialność za tę wiadomość rzeczonemu sprawozdawcy.

Berlin. Niemałe niezadowolenie powstało pomiędzy Polakami z powodu, iż członek Koła polskiego głosował w komisyi za powiększeniem pensyi oficerom i powiększeniem kapel wojskowych. Sprawę tę wyjaśnia ktoś z kół poselskich w „Gazecie Toruńskiej" jak następuje:

„„Gazeta Toruńska" umieściła w nr. 290 artykuł z „Posener Zeitung", wymierzony przeciwko Kołu polskiemu w parlamencie za stanowisko, jakie zajął jego wysłannik w komisyi budżetowej przy tytule podwyższenia pensyi oficerom oraz powiększenia ilości kapel wojskowych, przeznaczonych dla nowych regimentów.

„Otóż Koło polskie w parlamencie trzyma się zasady nie krępowania swych wysłanników do komisyi, pozostawiając im przy zaznaczeniu głównego kierunku swobodę działania według najlepszego rozrządzenia.

„Nie wynika też w zupełności ze stanowiska, jakie zaznaczył komisarz Koła przy drobnych pozycyach, konieczność do zajęcia przez niego takiegoż stanowiska wobec innych pozycyi budżetu, tak wojskowych jak i marynarki.

„Głosowanie posła za lub przeciw w komisyi zupełnie nie wiąże Koła i nie zmusza go do zajęcia podobnego stanowiska w plenum.

„Słów tych kilka w odpowiedzi pismu poznańskiemu."

Barcelona. Sąd wojenny skazał ośm anarchistów na śmierć za zamach dynamitowy.

Madryt. Z Manilli donoszą urzędowo, że pomiędzy Hiszpanami a powstańcami przyszło do utarczki, przyczem 49 powstańców poległo, 7 szpiegów i 20 jeńców rozstrzelano.

Z różnych stron.

Bochum. W pierwsze święto Bożego Narodzenia będą biura pocztowe otwarte jak w dzień powszedni. W drugie święto to jest w sobotę, roznosić będą listonoszowie wiejscy przesyłki pocztowe, jak w dzień powszedni.

Langendreer. W kopalni „Bruchstr." znalazł onegdaj śmierć górnik Henryk Arnold.

Witten. W Wartenberg przyszedł do mieszkania robotnika Rauendahla oddający się pijaństwu szczotkarz W. Lüno i pokaleczył Rauendahla toporkiem dosyć niebezpiecznie. Złoczyńcę uwięziono.

Wattenscheid. Robotnik kolejowy Piotr Michaś dostał się pomiędzy wagony i został zabity.

Z Budapesztu donoszą, że w szybie kopalni węgla „Szechenyi" pod Reszycą, nastąpił wybuchł gazów, przyszem przeszło 60 górników straciło życie, a 20 poniosło ciężkie rany.

Pożyteczne wiadomości.

Otwierajcie okna. W obecnej porze zimowej rzadko tylko napotkać można otwarte okna. Pod tym względem panuje jeszcze wielki przesąd. Podczas, kiedy jedni utrzymują, że otwieranie okien w czasie zimy wpływa niekorzystnie na zdrowie, inni natomiast po prostu dla tego okien nie otwierają, aby sobie nie wyziębić mieszkania. Jedno i drugie pojmowanie rzeczy jest fałszywe. Każde mieszkanie należy codziennie przewietrzać, przedewszystkiem pokój, w którym sypiają dzieci. W błędzie są ci, którzy sądzą, że oszczędzą na opale, jeśli okien nie otwierają; świeże powietrze prędzej można ogrzać, aniżeli powietrze zepsute, a nadto zapobieguie się w ten sposób wielu chorobom, głównie zaś bólowi głowy.

Przesyłki pieniężne w Polsce i Rosyi. W Rosyi i Polsce mogą przesyłki pieniężne obecnie tylko w ten sposób być wysyłane, że gotówkę dobrze zapakowaną oddaje się poczcie, która obchodzi się z pieniędzmi temi, jak z innymi przedmiotami wartościowymi i pobiera od nich prawem przepisane porto. Taka przesyłka jest połączona z trudnościami i stosunkowo dość znacznymi kosztami. Odtąd ma być na pocztach rosyjskich zaprowadzone urządzenie jak w Niemczech, a mianowicie że pieniądze będzie można przesyłać przekazami pocztowymi i w drodze telegraficznej. Na jeden przekaz pocztowy można będzie najwyżej do 100 rubli przesyłać, od czego porto będzie wynosiło 15 kopiejek. Prawo to wejdzie w życie z dniem 1 stycznia.

Rozmaitości.

„Jak się krajowcy niemieccy w Afryce wschodniej uczą po niemiecku". Pod tym nagłówkiem znajdujemy w „Schles. Volksztg." następującą ciekawą wiadomość, nadesłaną jej przez pewnego współpracownika, jak przypuszczać można, jednego z misyonarzy wschodnio-afrykańskich. Korespondent ten pisze: Pragnąc się przekonać, ile też młodzież z plemienia Suaheli przyswoiła sobie wyrazów niemieckich, zgromadziłem razu pewnego pod cienistem drzewem z 20 młodzieńców murzyńskich i przyobiecawszy im nagrodę, kazałem powiedzieć sobie wszelkie wyrażenia niemieckie, jakie znają. I oto odbiły mi się o uszy następujące wyrazy: „n'Morgen", „Schweinehund", „Besoffen", „Fauler Kopp", „Verboten", „Polizei", „Halts Maul", „Sillgestanden", „Rindsvieh". Korespondent twierdzi, że znajomość tych wyrazów przyswoiła sobie młodzież tamtejsza od „pewnego typu towarzyskiego", napotykanego w Afryce, czyli innemi słowy, od pewnej części uczędowych kulturtraegerów niemieckich tamże. Przyznać trzeba, że wyrażenia powyższe są bardzo charakterystyczne dla obecnie praktykowanego przez Niemców systemu szerzenia kultury. I nasza młodzież zna więcej takich wyrażeń niemieckich, niż pożytecznych i przyzwoitych.

Wiadomości kościelne.

Dnia 24 b. m. wigilia ze ścisłym postem i abstynencyą od mięsnych pokarmów do uroczystości dnia następnego.

Dnia 25 bm. uroczystość Narodzenia Pańskiego: 1) pierwsza Msza św. o godz. 8 z rana z śpiewem polskim: „Wśród nocnej ciszy", „Gdy się Chrystus rodzi" i „Niepojęte dary" w kościółku „Maria-Ablass" w **Kolonii**. 2) Druga i trzecia Msza św. rozpoczyna się o godzinie wpół do 11-tej w kościele N. Maryi Panny przy ulicy Kupfergasse. 3) Po poł. nabożeństwo w kościółku na „Maria-Ablass-Platz" o godz. wpół do 3-ciej punktualnie: a) „Bóg się rodzi, moc truchleje", b) Anioł pasterzom mówił. 4) Po nabożeństwie „Gwiazdka" na sali posiedzeń Tow. „Jedność". Ks. Leichert.

Kochanych Rodaków w **Hildesheimie** i okolicy wzywam do wzięcia licznego udziału **w nabożeństwie polskiem**, które się tamże odprawi w II święto Bożego Narodzenia, t. j. w uroczystość św. Szczepana w kościele pokapucyńskim, a obecnie seminaryjnym o godz. 5 po poł. Po nabożeństwie sposobność do spowiedzi św. dla członków Tow. św. Bernarda i dla wszystkich Rodaków dobrej woli. Następnego dnia tj. w niedz. rychło jeszcze sposobność do spowiedzi św. i podczas Mszy św. wspólna Komunia św. Niech ta wiadomość pobudzi wszystkich kochanych Rodaków na obczyźnie do skorzystania z obecności mojej w Hildesheimie, aby mogli wszyscy Rodacy z wspólnej piersi zaśpiewać te anielskie pienia: „Chwała na wysokości Bogu, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli!" Ks. Leichert.

Nabożeństwo polskie.

W Bochum.

Ojciec Roch przyjedzie do Bochum w środę **23-go** b. m. po południu. Od godz. 4 sposobność do św. spowiedzi w kościele klasztornym. **24-go** rano o 7 msza św., potem spowiedź św., tak samo po południu od g. 3. **25-go msze św. o godz. 6, 8 i 10, ostatnia z kazaniem, pierwsza i druga śpiewane,** („W żłobie leży" i „Niepojęte dary"), po poł. o godz. 4 nabożeństwo, potem spowiedź św. **26-go** od 6 godz. z rana spowiedź św., a o 9 godz. śpiew. msza św. z kazaniem.

Nabożeństwo polskie w dekanacie dortmundzkim.

W pierwsze i drugie święto Bożego Narodzenia nabożeństwo polskie o godz. 3 po południu w **Dortmund** w kościele św. Józefa.

W trzecie święto Bożego Narodzenia i w Nowy Rok w kościele N. M. Panny w **Dortmund.**

Sposobność do spowiedzi św. w **Dortmund** 24-go, 25, 26 i 27 grudnia.

W niedzielę. 3 stycznia 1897 nabożeństwo polskie o godzinie 3 po poł. w **Hörde.** Sposobność do spowiedzi 2 i 3 stycznia.

W uroczystość SS. Trzech Króli nabożeństwo polskie o godz. 3 po poł. w **Kirchlinde.** Sposobność do spowiedzi św. tamże 5-go i 6-go stycznia.

O. Korneliusz.

Koło śpiewaków polskich „Sokół" w Ueckendorf

odprawi w drugie święto Bożego Narodzenia wspólną **„gwiazdkę"** o godz. wpół do 4 po poł., więc członkowie powinni się wszyscy stawić z familią, bo będą rozdawane podarki. Kto się nie stawi, nie może później nic dostać, taksamo ci, którzy 3 miesiące nie zapłacili składek miesięcznych. — Zarazem oznajmia się, iż w pierwszą niedzielę po nowym roku jest **walne zebranie** Kółka, na którem są ważne sprawy do rozstrzygnięcia, więc się uprasza o liczny udział **Zarząd.**

Towarzystwo błog. Bronisławy w Wiemelhausen

obchodzi w przyszłą niedzielę, to jest 27 bm. w trzecie święto Bożego Narodzenia **wspólną gwiazdkę.** Członków zalegającychze składką uprasza się, aby się z niej uiścili. Rodacy, którzy zechcą się zgłosić na członków, będą mile przyjęci. „Gwiazdka" rozpocznie się o godzinie 4 po południu, urozmaicona mowami, deklamacyami, śpiewami, i odczytami. Towarzystwo ma zaszczyt zaprosić na obchód „gwiazdki" wszystkich Szan. członków i rodaków z okolicy. Goście mile widziani.

Zarząd.

Bruch.

Towarzystwo św. Michała w Bruchu podaje swym członkom do wiadomości, iż w drugie święto Bożego Narodzenia o godzinie 4 po poł. obchodzić będzie wspólną **„gwiazdkę"**, przyczem odegrany zostanie **teatr** pod tytułem: „Chleb ludzi bodzie" w jednym akcie. Wszystkich członków z żonami i dziećmi na powyższą uroczystość uprzejmie zaprasza się. Dla nieczłonków wstęp za wpisem do Towarzystwa. **Zarząd.**

Towarzystwo św. Alojzego w Weitmar

padaje swym członkom do wiadomości, iż tegoroczna **„gwiazdka"** odbędzie się w pierwsze święto Bożego Narodzenia po poł. o godzinie wpół do 4. Zarazem donosi się tym członkom, którzy zalegają ze składkami miesięcznemi, żeby się z nich uiścili, ponieważ będzie potrzeba, aby zrobić obrachunki z roku zeszłego. Przytem uprasza się tych członków, którzy pracowali na cesze „General", a teraz z powodu spalenia, w innych miejscowościach pracują, aby raczyli także licznie się stawić, O liczny udział członków z familią prosi **Zarząd.**

Na dzień Imienin

Szczepanowi Stockiemu

w Botthausen.

Szczepanie! Wszystko, co się szczęściem zowie, i radością napełnia, niech ściele twe drogi. Miej spokój w duszy, a honory ziemskie miej za nic na świecie. Ale miłość i przyjaźń, niech wchodzi w twe progi. Niechaj każdy dzień tak szczęśliwie upływa, jak dzień Twych Imienin przynajmniej dwie kopy lat. I niech ci będzis wesoły świat. Tego ci życzy wraz z żoną *Fn. Stocki.*

Towarzystwo św. Szczepana w Zach. Braubauerschaft

podaje swym członkom do wiadomości, iż 26 bm. tj. w drugie święto o $^1/_2$8 godz, będzie odprawiona Msza św., jako w uroczystość świętego Szczepana. Członkowie winni się licznie z oznakami zebrać pod chorągwią do kościoła. Po południu o $^1/_2$4 godz. będzie wpłata miesięczna, potem rozpocznie się uroczystość **„gwiazdki".** Upraszamy szan. członków, ażeby się jak najliczniej zebrali na Mszą św., taksamo po poł. na uroczystość „gwiazdki" i to wszystkich członków, niewiasty i dzieci. **Zarząd.**

Tow. św. Franciszka Serafickiego w Hofstede-Riemke.

Nasza **„gwiazdka"** przypada w drugie święto Bożego Narodzenia tj. dnia 26 bm. po południu o 4-tej godz. Uprasza się wszystkich członków, aby się licznie stawili z żonami i dziećmi. Uprasza się o największy udział. — Goście mile widziani. **Zarząd.**

Towarzystwo świętego Jacka w Braubauerschaft

podaje do wiadomości swym członkom, iż dnia 26 grudnia tj. w drugie święto odbędzie się posiedzenie miesięczne, płata i wpis nowych członków o godz. $^1/_2$4. O godzinie 4-tej obchodzi Towarzystwo wspólnie **„gwiazdkę"**, na którą się członków z żonami i dziećmi uprasza. Goście mile widziani. Wieczorem będą przedstawione żywe obrazy.

Zarazem uwiadamia się członków, iż dnia 31-go grudnia przybędzie polski ksiądz słuchać spowiedzi św. Tow. przystępuje wspólnie do Komunii św. 1-go stycznia na drugiej Mszy św. Członkowie powinni się stawić na salę o godz. 7 w czapkach i oznakach i w posiedzeniu, „gwiazdce" itd. jak najliczniejszy brać udział. **Zarząd.**

Altenessen.

Towarzystwo św. Jana Chrzciciela w Altenessen podaje po wiadomości wszystkim członkom, że **„gwiazdka"** odbędzie się w pierwsze święto (25 bm.) po poł. o $^1/_2$5 godzinie z małą sztuką teatralną. Na tę uroczystość zaprasza się wszystkich członków z całą rodziną, prosząc o punktualne przybycie. **Zarząd.**

Przyszły numer wyjdzie dziś wieczorem.

Towarzystwo św. Józefa w Altenbochum

.. e do wiadomości swym członkom, iż nasze tow. obchodzi w trzecie święto tj. w niedzielę dnia 27 grudnia o godz. 4 po poł. **gwiazdkę,** na którą się wszystkich członków z całą familią, jako i Rodaków mających zamiar wpisać się do Towarzystwa jak najuprzejmiej zaprasza.

Zarazem daje do wiadomości, iż **walne zebranie,** na którem będzie obierany nowy zarząd, odbędzie się w niedzielę 10 stycznia. O O liczny udział uprasza **Zarząd.**

Towarzystwo śś. Piotra i Pawła w Marten

podaje swym członkom i wszystkim Rodakom w Marten do wiadomości, że tegoroczną **gwiazdkę** obchodzimy w święto Bożego Narodzenia (25-go bm.) o 4 godz. po południu, na którą się wszystkich członków z całą familią uprzejmie zaprasza. Członkowie, którzy dostaną gości, raczą ich z sobą na salę przyprowadzić. Wstęp [dla wszystkich jest zupełnie wolny. Gwiazdka odbędzie się w lokalu zwykłych posiedzeń u p. Kortego w Marten. **Zarząd.**

Towarzystwo św. Augustyna w Rotthausen

podaje do wiadomości swym członkom, iż w drugie święto Bożego Narodzenia, w dzień św. Szczepana obchodzi tegoroczną **gwiazdkę.** Początek o godz. 4-tej, na którą wszystkich członków wraz z rodzinami uprzejmie się zaprasza. — Taksamo podaje się do wiadomości, iż w dzień Nowego Roku tj. 1 stycznia odbędzie się **walne zebranie,** na którem będzie obor nowego zarządu i sprawozdanie z całego roku· Początek o godz. 4. — Posiedzenie zarządu i rewizorów kasy o godz. 12.

Zarząd,

Towarzystwo świętego Stanisława w Herne

oznajmia wszystkim swych członkom, iż **nie będziemy obchodzić „gwiazdki" w drugie święto** u p. Nussbauma **tylko w pierwsze święto Bożego Narodzenia u wdowy p. Tympe o godz. 4 po południu,** ponieważ sala p. Nussbauma już zamówiona przez inne towarzystwo od kilku tygodni. U pani Tympe jest śliczna sala i obsługa rzetelna. O liczny udział członków, oraz gości uprasza się uprzejmie. **Jakób Maik,** przew.

Towarzystwo św. Jana Chrzciciela w Ueckendorf

donosi swym członkom i wszystkim Rodakom w Ueckendorf, iż tegoroczna **gwiazdka** odbędzie się w pierwsze święto Bożego Narodzenia tj. 25 bm. o godz. 4-tej po poł., na którą się wszystkich członków z cała familią jak najuprzejmiej zaprasza. Członkowie, którzy dostaną gości, raczą ich z sobą na salę przyprowadzić. Uprasza się wszystkich o jak najliczniejsze przybycie, abyśmy mogli wspólnie te pamiątkę obchodzić. — Zarazem donosi się, iż w niedzielą dnia 27 bm o godz. 4 po południu odbędzie się ostatnie zebranie tego roku. Zarazem daje się do zrozumienia członkom, którzy są zalegli ze składkami miesięcznemi, żeby się z nich uiścili, ponieważ będzie potrzeba zrobić obrachunki kasy z roku 1896. O punktualne żebranie się uprasza **Zarząd.**

Towarzystwo polskie „Jedność" w Dortmund

podaje członkom i wszystkim Rodakom do wiadomości, iż w trzecie święto Bożego Narodzenia tj. 27 grudnia i 1 stycznia (w Nowy Rok) będzie nabożeństwo polskie, o godz. $^1/_2$7 rano Msza św., po południu o godz. $^1/_2$3 kazanie polskie w kościele Najśw. Maryi Panny, także sposobność do spowiedzi, z czego proszę skorzystać. — **Gwiazdkę** obchodzimy w trzecie święto w lokalu p. Schlittera, Rheinische-Str. Tylko wypłatni członkowie mogą udział brać. — W Nowy Rok tj. 1 stycznia obchodzi Tow. „Jedność" w Dortmundzie **20-tą rocznicę istnienia.** Członkowie przystępują wspólnie do Komunii św. o godzinie $^1/_2$7 na Mszy św. Po południu po nabożeństwie zgromadzą się członkowie na wyżej wymienionej sali, tylko prosimy, aby licznie przybyli. Także Wiel. O. Korneliusz przybędzie w obydwa wymienione święta. O liczny udział prosi **T. Bzyl,** prezes.

Towarzystwo świętej Jadwigi w Gerthe

podaje członkom do wiadomości, iż w pierwsze święto Bożego Narodzenia to jest 25-go bm. obchodzi **gwiazdkę** po południu o godzinie 4-tej w lokalu zebrań p. Sekuland. O liczny udział prosi

Zarząd.

Z powinszowanie godnych Imienin.

Koch. Bratu i komotrowi

Adamowi Rękosiowi.

Przy dzisiejszym dniu radości, * Który Twem imieniem słynie, * Życzę niecłaj w obfitości sto lat życia Twego płynie. * Kwiaty wiosny * Niech Ci nigdy nie więdnieją, * Niech do skonu od powicia * Rajskim się uśmiechem śmieją. * Bądź jak najszczęśli-ł wszym wiecznie * W przyjacióo gronie bezpiecznie żyj zawsze. Tmojem życzeniemi po trzykroć wy krzykuję: niech żyje! niech żyje! niech żyje! mój kumotr Adam Rękoś. Tego ci życzy W. R.

Szanownemu przyjacielowi

Adamowi Nowaczykowi

w Bruchu.

Dziś w nocy o pół nocy, przyszedł ktoś do nas i obudził nas, w tem zagrzmiało i zabłysło i nam zaraz wstać kazało, my stajemy na nasze nogi i przechodzimy przez twoje progi, aby tobie powinszować. Tobie kochany Przyjacielu życzymy zdrowia, szczęścia i błogosławieństwa świętego, tu na ziemi fortuny, a po śmierci w niebie złotej korony. Teraz po trzykroć wykrzykujemy: Adam Nowaczyk niech żyje! Tego ci życzą twoi przyjaciele

L. Rybarczyk. Idzi Hojak.

Towarzystwo św. Barbary w Gelsenkirchen

obchodzi **„gwiazdkę"** w pierwsze święto Bożego Narodzenia to jest 25-go grudnia na sali p. Vogel (Neustadt)· O liczny udział członków się uprasza. — Goście mile widziani. **Zarząd.**

Towarzystwo świętego Antoniego w Laar

podaje do wiadomości, iż dnia 26-go grudnia tj. w drugie święto odbędzię się **walne zebranie** o godz. $^1/_2$4, na którem będzie obór nowego zarządu. — W nowy rok o godz. 5-tej po poł. obchodzić będzie towarzystwo **„gwiazdkę",** na którą szan. członków jak najuprzejmiej zapraszamy wraz z całą familią. Członkowie, którzy jeszcze nie wypłacili składek miesięcznych od trzech miesięcy, nie mają prawa brać udziału w „gwiazdce" **Zarząd.**

Towarzystwo św. Barbary w Hamborn nad Renem.

W przyszłą niedzielę dnia 27-go grudnia o godz. 2-giej po południu odbędzie się w lokalu zwykłych posiedzeń zebranie członków zarządu i rewizorów kasy. Tego samego dnia o godz. 3 po poł. odbędzie się **roczne walne zebranie,** na którem po zdaniu sprawozdania z czynności rocznych nastąpi obór zarządu. Przed oborem zarządu wpłata składek miesięcznych i wpis nowych członków. Kto trzy miesiące nie jest wypłatny, nie może brać udziału w głosowaniu. O liczny udział członków uprasza **Zarząd.**

Szanownemu prezesowi

Adamowi Przewoźnemu

składamy w dniu Jego godnych Imienin serdeczne życzenia.

Wiele trosk i wiele trudów * Znosić musisz wobec nas, * Jednak spełniasz obowiązki, * Gdyż ojcowską miłość masz. * Za te prace i mozoły * Szczęście Boże niechaj spływa.

Tego życzą ci członkowie Tow. św. Walentego. Trzykrotne „niech żyje!" niechaj brzmi na całe Bickern.

Szanownemu przyjacielowi i prezesowi Towarzystwa św. Walentego w Bickern

Adamowi Przewoźnemu

w dniu godnych jego Imienin składamy serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia, błogosławieństwa św., życia długiego i wszelkiej pomyślności.

Bądźże nadal jak bywałeś * Z szczerem sercem, prawdą, wiary * A Pan Bóg ci dopomoże * W zdrowiu, szczęściu i swobodzie, * Obok żony, w rodzinnem łonie * I przyjaciół wielkiem gronie * Przeżyć długie, długie lata.

Tego Ci życzą szczerzy przyjaciele

J. A., J. K., J. W., J. M., J. K., M. P., S. A., A. P., J. K., S. K., F. K.

POWINSZOWANIE.

Szanownemu Panu

Szczepanowi Sliwie

zastępcy przewodniczącego Towarzystwa św. Szczepana w West-Braubauerschaft w dniu godnych Imienin jego, 26 bm. życzymy mu zdrowia, szczęścia i błogosławieństwa św., wszelkiej fortuny, a przy boku pięknej, bogatej i cnotliwej żony. Teraz tego mu winszujemy i po trzykroć wykrzykujemy. Szczepan Sliwa niech żyje! aż cała ulica Bismarka zadrży. *Życzenia Towarzystwa św. Szczepana.*

Prośba.

Wiel. ks. wikary Kramps w Marten w Westfalii, gdzie też nie mało Polaków zamieszkuje, prosi serdecznie także i Polaków, a mianowicie Towarzystwa polsko-katolickie o ofiary (na gwiazdkę) na budowę kościoła nowego, na cześć św. Rodziny. Codziennie odprawiamy modlitwy nasze i co niedzielę sumę za dobrodziejów naszych. Ofiary prosimy przesyłać pod adresem: Wiel. ks. wikary. Kramps w Marten (w Westfalii).

Do tych próśb naszego Wiel. ks. wikarego dołącza się i Towarzystwo śś. Piotra i Pawła w Marten. Dotąd kochani Rodacy, kościołem naszym w Marten, jest to licha, biedna stodółka, która nam ubogą stajenkę betleemską przypomina. Dopomagajcież nam szan. Rodacy na obczyźnie, przez jaką choćby i najmniejszą ofiarę do budowy nowego kościoła.

Za druk, nakład i redakcyę odpowiedzialny: Antoni Brejski w Bochum. — Nakładem i czcionkami Wydawnictwa „Wiarusa Polskiego“ w Bochum.

Dodatek („Nauka Katolicka“).